

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора Саричева Леоніда Петровича на дисертаційну роботу Хареби Геннадія Геннадійовича на тему: «Обґрунтування органозберігаючої хірургічної стратегії у пацієнтів зі складними пухлинами нирок» представлену на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.06 - урологія

Актуальність обраної теми. Як показує світовий досвід, радикальна нефректомія не забезпечує зниження смертності хворих на рак нирки, що пояснюється поширеністю процесу, супутньою патологією, розвитком ниркової недостатності. При цьому, спостерігається тенденція до розширення показань до органозберігаючої хірургії при так званих «складних» пухлинах нирок. Разом із тим, результати органозберігаючої тактики внаслідок технічної складності та ряду інших причин містять суперечливі дані. Обґрунтування показань до окремих видів органозберігаючої хірургії у хворих на рак нирки, розробка та удосконаленням технічних прийомів зумовили напрямок і визначили актуальність дисертаційної роботи.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана згідно плану науково-дослідної роботи Харківського національного медичного університету «Удосконалення та розробка методів діагностики і хірургічного лікування захворювань і травм органів черевної порожнини та грудної клітки, судин верхніх та нижніх кінцівок з використанням мініінвазивних методик у пацієнтів на високий ризик розвитку післяопераційних ускладнень» (№ державної реєстрації 0116U004991).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, їх достовірність та новизна. Дисертант поставив за мету підвищити якість надання допомоги хворим на рак нирки шляхом удосконалення техніки органозберігаючих операцій та формування ефективних алгоритмів хірургічного лікування.

Робота базується на достатньому за об'ємом клінічному матеріалі -

результатах комплексного обстеження і лікування 701 хворих на рак нирки, глибокому аналізі вітчизняної та зарубіжної літератури, адекватних поставлених меті методах дослідження.

Сукупність методів дослідження та наведені дані свідчать про високий рівень методичного забезпечення дисертаційної роботи, що є підставою вважати висунуті наукові положення обґрунтованими та статистично достовірними.

Значимість одержаних результатів для науки та практики полягає в тому, що автором на великому клінічному матеріалі доведено ефективність органозберігаючої тактики при злоякісних новоутвореннях нирок великих розмірів, мультифокальних, з інтратренхімним розташуванням, внутрішньовенною інвазією, локальним рецидивом, у пацієнтів з абсолютними або елективними показаннями, залежно від віку та загального стану.

Продемонстровано ефективність екстракорпоральної органозберігаючої хірургії з аутотрансплантацією нирки та органозберігаючої хірургії в умовах гіпотермічної перфузії *in situ* у пацієнтів з технічно складними пухлинами за абсолютними показаннями до збереження нирки.

За результатами дослідження розроблено нову шкалу оцінки складності органозберігаючої хірургії пухлин нирок (STORMS), яка враховує критерії, що раніше не використовувалися в нефрометричних системах. На підставі проспективного дослідження доведено її ефективність.

Запропонований дисертантом алгоритм хірургічного лікування хворих на рак нирки залежно від характеристик пухлини і особливостей пацієнта дозволяє покращити результати органозберігаючої хірургії.

Оцінка змісту та якості оформлення дисертаційної роботи.

Основний зміст дисертації викладений на 361 сторінках друкованого тексту і складається з анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, 6 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків і практичних рекомендацій. Роботу ілюструють 51

таблиця та 84 рисунки. Список літератури містить 287 джерел, із них 230 іноземних авторів.

У вступі розкрита сутність і сучасний стан проблеми, обґрунтовано доцільність, сформульовано мету й завдання дослідження.

Аналітичний огляд літератури висвітлює складність проблеми і невирішені питання органозберігаючої хірургії у хворих зі складними пухлинами нирок.

Розділ 2 характеризує матеріали і методи дослідження. Методики загально-клінічних, променевих, патоморфологічних та анатомічних методів дослідження сучасні. Дисертаційна робота базується на результатах органозберігаючої хірургії при складних пухлинах нирок. Особливу увагу автор приділяє методам оцінки складності органозберігаючих операцій, удосконаленню техніки оперативних втручань, захисту нирки від теплової ішемії. Статистична обробка матеріалу із залученням сучасних методів математичної статистики дозволила підтвердити достовірність одержаних результатів.

Розділ 3 присвячений удосконаленню техніки органозберігаючих операцій у хворих зі складними пухлинами нирок та імперативними показаннями до збереження нирки. Усі етапи оперативних втручань наглядно ілюстровані інтраопераційними фотографіями високої якості.

Розділ 4 висвітлює особливості техніки екстракорпоральної органозберігаючої хірургії з аутотрансплантацією нирки та органозберігаючої хірургії пухлин нирок в умовах гіпотермічної перфузії *in situ* у пацієнтів з технічно складними пухлинами за абсолютними показаннями до збереження нирки. Дисертант акцентує увагу на тому, що екстракорпоральне видалення пухлини має такі переваги як адекватна візуалізація зони резекції, безкровне операційне поле, ефективний протиішемічний захист нирки. В той же час, оперативні втручання супроводжується високим рівнем післяопераційних ускладнень та летальності.

Розділ 5 присвячений вивченню факторів складності органозберігаючої хірургії пухлин нирок. На підставі статистичної обробки матеріалу визначено, що достовірно ускладнюють технічне виконання операції розмір пухлини >7 см, розташування в нирковому синусі, внутрішньовенна інвазія, мультифокальність, локальний рецидив, наявність перинефриту. Ризик післяопераційних ускладнень збільшується при незадовільному загальному стані хворого, за наявності імперативних показань до органозберігаючої хірургії.

Розділ 6 висвітлює онкологічні результати органозберігаючої хірургії пухлин нирок. На підставі статистичного аналізу доведено, що 5-річна загальна виживаність є достовірно гіршою у пацієнтів з пухлинами >7 см, віком ≥ 70 років, незадовільним загальним станом, імперативними показаннями. На 5-річну вільну від прогресії виживаність достовірно впливає розмір пухлини >7 см, внутрішньовенна інвазія, мультифокальність, повторна операція та наявність імперативних показань.

Розділ 7 присвячений аналізу інтра- та післяопераційних ускладнень з урахуванням факторів складності операції. Автором показано, що незважаючи на свою ефективність, органозберігаюча хірургія пов'язана з більшою кількістю інтраопераційних ускладнень при складних пухлинах, за наявності абсолютних показань до операції.

Розділ 8 висвітлює методику оцінки складності органозберігаючих операцій. Особливість запропонованої автором шкали оцінки полягає в тому, що до її складу увійшли оригінальні авторські критерії. На підставі проспективного дослідження доведено високу ефективність запропонованої шкали, яка перевищила показники традиційних нефрометричних систем. Результати дослідження дозволили розробити алгоритм хірургічного лікування залежно від характеристик пухлини і пацієнта.

Останній розділ узагальнює отримані результати.

Висновки і практичні рекомендації аргументовані, логічно витікають із змісту роботи, підтверджені статистичними даними, відповідають меті і завданням дослідження.

Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій.

За темою дисертації опубліковано 51 друковану роботу, у тому числі 27 статей у виданнях, що входять до переліку, затвердженого МОН України, та 24 тези у збірниках наукових конференцій, конгресів, симпозіумів.

Рекомендації щодо впровадження результатів дослідження. Результати наукового дослідження дозволяють підвищити ефективність лікування хворих із складними пухлинами нирок і рекомендуються для впровадження у клінічну практику і навчальний процес у медичних вузах та післядипломній підготовці лікарів-урологів і онкологів.

Зауваження до дисертаційної роботи.

За своєю актуальністю та науковою новизною, яка полягає в обґрунтуванні органозберігаючої хірургічної стратегії у пацієнтів зі складними пухлинами нирок, оригінальним дизайном дослідження та манерою викладення матеріалу робота складає гарне враження.

Принципових зауважень немає. При цьому слід зазначити, що більшість висновків перевантаженими інформацією, що затрудняє їх сприйняття, мають місце поодинокі невідлі вирази. Однак, вищезазначене не впливає на високу оцінку роботи в цілому.

У порядку дискусії виникають запитання:

1. Чи вважаєте Ви доцільним застосування неоадьювантної таргетної терапії у пацієнтів із складними пухлинами нирок >7 см, мультифокальних, з внутрішньовенною інвазією, локальним рецидивом?

2. Враховуючи, що у онкологічних хворих трансплантація нирки практично не застосовується, як Ви оцінюєте перспективу хронічного діалізу після видалення єдиної нирки?
3. Ваше бачення шляхів зниження післяопераційних ускладнень та летальності після екстракорпоральні органозберігаючої хірургії?

Висновок

Дисертаційна робота Хареби Геннадія Геннадійовича «Обґрунтування органозберігаючої хірургічної стратегії у пацієнтів зі складними пухлинами нирок» є закінченим науковим дослідженням, що характеризується науковою новизною і сучасним підходом до реалізації важливої проблеми онкоурології – підвищення ефективності лікування хворих зі складними пухлинами нирок. За актуальністю теми, обсягом досліджень, науковою новизною, теоретичним значенням та практичною спрямованістю дисертаційна робота повністю відповідає вимогам п. 10 “Порядку присудження наукових ступенів та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, затвердженого Постановами Кабінету Міністрів України №567 від 24.07.2013 р. та №656 від 19.08.2015 р., які ставляться до докторських дисертацій, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.06 «урологія».

Завідувач кафедри урології з судовою медициною
Української медичної стоматологічної академії
МОЗ України, доктор медичних наук, професор

Л.П. Саричев

